

4. ז'ל"ג הארבע עשר

וענין דלל פרוי המשק מכוונים נגד כל פרוי עולם שברה היורד ית' והוא שוק בכלל העולם, וזהו ה' שיעשו מואר כל העולם בניני המשק וכו', והאלה הקב"ה למשה מואר כל העולם כאשר יבואר במקרא המנון, וזהו שכלל משק מואר העולם בכללו היה אפשר להשיכן פניהם ה' שמה, ואחר שכן נמלא כמה ענינים המכונים שיהיה כן וכו', והיה נראה לנו שאינו אלא קיום הבנין בעוה, כמו ממשים לוללות של היריעות היה נראה שאינו אלא כדי למגר את היריעות, ולפי זה אם לא היה אחד מהם פרוץ להקדים שלו אינו מויק ומבטל קיום המשק, אבל לא כן הדין אלא כן ההכרח לפי בני העולם שבעוה הוללותו נגדו ודוק המשק לוללות פרופות להקדים, ואם יחסר אחד מהם הרי אינו בחומר העולם, ואינו יכול להיות השכינה בחוכם.

בטל ודין הקדש

ויבא אברהם לפסוד ישרה

ולבכתה. דרך העולם מחלה לנכות בניו לזין עצמו, ואח"כ להספידו ברבים, ומש"כ ינשעיה כ"ב יצא וקרא ה' לבני ולמקד, אלא משום שהיה אברהם נא ממקום רחוק לשם, וזין מה וכה מקבלו המון העם קצוה ביניהם, כדאיתא בסנהדרין דף מ"ו דמשהי לה לשרה לפני קבורה ויהי מן המורגל עד בוא אברהם, מש"ה מדרו אברהם להספידה מחלה ברבים. ועוד יש הבדל בענין המת ואכליו, אם המת גורם לאכליו שיהי בהליכות עולמו ועצרו מרובה יותר משנת המת עמו, אזי הנבי קודם ועיקר להספדו, מש"כ אם להיפך שאין המת גורם הריסה בהליכות עולם של אכליו ושעמו הוא מרובה, אזי הספדו עיקר וקודם לבני, מש"ה נחרצן בהמ"ק קרא הקב"ה לבני על הנגהם ועולמו של ידיו שנתנה המת העבודה ועוד הרבה שלא כדלוק הקב"ה כביכול, והוא מרובה על הספדו על כמה דלוקים שנהרגו נחרצן בהמ"ק, מש"ה כבי מחלה לבני ואח"כ למספדו, מש"כ כאן מיתת שרה לא גרם לאברהם שיהי בהליכות עולמו עוד, שהרי כבר נמגדל ויחם בנה שהוא המכלית, והספדה רבה על פי השינויה, מש"ה הקדים לספדו לה ואח"כ לנכותה. ומש"ה כבי ה' על ולבכותה קנון, ללמד שהנבי היה מעט אבל הספדה היה רב. ויב"ו כבי בשמואל ב' ז' אבימית שאול ויפסדו ויב"ו, היינו משום שלא נשמה הליכות עולמו על ידו, לרעה ע"י מות שאול, והספדו היה רב ע"פ שנוה.

6. ז'ל"ג הארבע עשר

11. ה' יתקן ויתר יתקן

דברים, אחת כי המטה מדרך השלל ואין מי שיעמיד על דעת נכונה, שנית מקשיב לבנו מיראתך, שמי שבאמת הוא קל ורחוק מיראה שמים כשנא למקום קדוש כזה היה משיג יראת המקום, ועתה כאשר לריו בוטחו מקדשין, גרם שכתה בני אדם מקשיבים לבס, וע"ע נב' כדאיתא ל"ד כ"ה ביומם ביצור זה המקרא, ונמלא דמרכן בהמ"ק גורם ג"כ פליאה זו, היינו העדר ידיעה, ועוד היה בהמ"ק סיבה לדעת הדין למה שמסופק בהוראה, כדכתיב כי יפלא ממך דבר וגו', וכשתרב בהמ"ק הרי נעלם גם ידיעה זו, ונמלא ע"י חרצן בהמ"ק בני פלאים. והנה שמי ידיעהו אלו יראו ע"י חכס בחכמת המורה, שהרי המורה מכשרתו להיות לדין חסיד ישר ונאמן, ואם כן גם מי שאינו תלמיד חכם יכול לדעת ולחקור ממנו א' אסוף מקומו בעבודת ה', מכש"כ ידיעה בהוראה א"ך לעשות, אמנם עוד תלמיד חכם מועיל לידיעה בהליכות עולם כדמקן והינן ממנו עלה ומוש"י. וכשמת נעשה ג' פלאים, היינו העדר ידיעה לעבר, והעדר ידיעה א"ך לעשות בהוראה, והעדר ידיעה בעתה, והיינו ג' פלאות.

.. וכל זה מרומם כהאי קרא דקייטום טומאה בשוליה לא זכרה אסמיה ומכר פלאים אין מנחם לה רח"ה ה' את עניי כי הגדיל אויב, פירושו טומאה, היינו עושה, בשוליה, באחרים הימים, על כן לא זכרה אסמיה, סמלית המכות, להיפך על מה בוא עוד, ומכר פלאים, היינו חרצן בהמ"ק שהיה פלאים שנים, עוד יותר מזה, רח"ה ה' את עניי כי הגדיל אויב, כי כדאיתא בסוטה ל"ב א' על המקרא כי הגדיל לעשות, ובתלמודי חכמים יומר מכולם, שהמה מועטים יותר מעמי הארץ כמש"כ לגיל ד' יוד, וזהו פי' מקרא בקייטום רח"ה ה' את עניי כי הגדיל אויב, דתלמודי חכמים איננו מכחמים ונעשו ג' פלאות:

ד"ש שני אופנים שהתא עשה, א' שהוא מקלקל מעשו ע"י שהוא טועה בדרך ה', ואינו נא חשבון יפה בדרך חסידות שהיא חכמה עמוקה, וכמש"כ בספר דברים ל"ב בפסוק ממין ואורחין לאיש ספידך, וז' כמשמעו ע"י חסרון ביראת ה', ובזמן שבהמ"ק היה קיים הימה ביאה לביהמ"ק תועלת לשני אופנים, דמי שהוא טועה בדעות כשנא למקום מקור הקדושה להתפסם טענותיו, מש"כ כשהוא אחוז בדרך אמונה היה שואב שם ורוח"ק, ומי שמתעורר הימה ה' בש"ג לבהמ"ק היה משיג פחד ומורא המקום. על כן כשראה ישעיה שורצן בהמ"ק נעץ למה תמענו ה' מדרשין, אמה גורם לבהמ"ק היה משיג פחד וגם מקשיב לבנו מיראתך, להיות חסדים יראת ה', ע"י מה שרצנו בוטחו מקדשך.

וראוי לדעת שכמו נחרצן בית ראשון שהיה עיקרו בשביל עבודת כוכבים כמבואר בפי' נביים וביומת ד"ט, היו ראשי הממתיאים גדולי מורה, כך חרצן בית שני שהגיע ע"י שנחת חנם, ועיקרו היה להצב ממנון יותר מדאי כדתיב בתוספתא שלהי מנחות, ומזה הגיעו לשפיכות דמים בהיחר כמו שבארנו בפי' במדבר סי"ב ל"ה, היו ג"כ עיקר הממתיאים את הרבים ח"ת גדולי תורה, שעליהם זוזמה מורה בשירת האזינו עם נבל ולא חכם ולאכסר יבואר שם, והוא מטעמים שכבנו, ובכוכה שם אימא סופו אל היס האחרון שנתן עיניו במקדש שני כו', וגם ע"י כפי כי הגדיל לעשות ובס"ח יותר מכולם, אמנם משה רבינו הזהיר על עבודה כוכבים ביומם באשר שאו שלט זה היעה"ר ביומם, וכי דייקתן שני הטעמים הללו לע"ג שגראים לנו שהם רחוקים ומ"ו הרבה, באמת ממקור אחד יוצאים בדבר הנראה שהוא מניח ליד פרגסה בריוס, כאשר יבואר לפנינו שזה היה המשק לעבודת כוכבים צנית

המקדש, וזה המקור של הקולטוס הדתי, העתיק אשר יתה תודש לצד, אשר הנה תרם את האליליות עם תועבותיה ונתן לאגושיית בסיס פחור ונשגב לתיבה הרתומים, אשר מנפנו יצאה אורה וקאשה ההולכות ובתפתחות האגושיית, ומתגשלות במהלכן כפי רחוקן מקדש ומצאן, ונתן אקנים עתירות להתגבר לפי חזקתן אל מקור מבוטן. האגושיית הבראה, כשהיא מפרת את חוד האלמות, תשאיר נבחו כמבול עלי אמה, תשפכה מפי' ברות, אורו וצוה, את כל התמקפיותיה, ותדע שיקר לה רגשה הטבעי הממתיקה יותר מכל חכמה, כשהוא בני על יסוד האיתן של טבעה הפסיכי, והקשר בעצרת התורה, המתעלה עני עד וליצד תשאיר עלותה, ויקשקשקת אליה את כל נשמתה, ונצנצת תשלח קריה להשלות את כל אל מרומ צוה. את היפי והתפארת האלוהי בקנים אל נשמתה, הנצנוצת של יחס ושל קרוב מצוי יתגבר, וכל פגות הדעת והבוסר ישיעו על רגש נצרך זה את אוריהם. בנקום אקד בקלא התגבל בדיא לה לאגושיית קראות את עקבתה בתחת ידיתה, בתסן גבורת הנצר ובזיו ערן של עליות הנשקפה הקללית, התחובה ביותם עם פלאות זה העתיק, ויקראל השב. אין ען לענג השירה אשר תתחולל בכל העולם תפוער לקלי הפתחה הנשגב הנה, של התחדשות העתיקות המקורית של מקור השירה האלוהית אשר בישאל בפרוה צוה. רק סבל ואין לב, אשר לא יוכל קולו להיות נשקע בפתחת תחת האורה, ויכל להפ"ץ לתן פתל ושרק של התרבות התודעה הקלונה פתסר ותידי, באיבה ותתורת ובכל חלי וקצף, על גלי ים החיים הבריאים וצתיקים הקלו, שהתנשאים בגאוןם לתפריי שמים. הכל ילמח וקאם בפתחה הנאור השבצי כמו שהיה עם כל תמימות עתיקותה, שהוא מתגבר וקאם אז את כל שלל צבצי אורותיו ומקפדן בישאל ועל אדם רב.

10. ז'ל"ג הארבע עשר

.. והענין דתבאר בשירת האינו ערו"פ הצור תמים פעלו וגו' צדיק וישו הוא. רשבו ישר הוא נאמר להצדיק דין הקב"ה בחרבן בית שני שהיה דור עקש ופחלתל ופירשו שהיו צדיקים וחסידים ועמלי תורה. אך לא הרי ישרים בהליכות עולם. ע"כ מפי שגאת חנם שכלבם זה את זה וזכרו את מי שראו שנוהג שלא ברעהם בידאת ה' שהוא צדוק ואפקוד. ובא עי"ו לדי שפיכות דמים בדרך הפלגה וכלל הרעות שבעולם עיר שחרור הבית. וע"ו היה צדוק הדין. שהקב"ה ישר הוא מובל צדיקים כאלו אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולם ולא בעקמומיות אע"פ שהוא לשם שמים דוה גורם חרצן הבריאה והריסות ישוב הארץ.

8. ז'ל"ג הארבע עשר

ועיין מש"כ בספר דברים בשירת האינו בפסוק שחם לו וגו' דור עקש ופחלתו וגו' דבית ראשון מרב מפני שפיכות דמים באיסור כמו ע"ז וגלו עריות שהוא השחמה, וצ"ע שני חרם מפני שפיכות דמים בהיחר שנסבירים היו שמהו להרוג את חבירו, שהוא לדוקי וכוונתו והוא דרך עקש. וישעיה הנביא (א') אמר ליון במשפט חפדה ושבדי בלדקה, ושבר פושעים ותעטים יהדיו ועוזבי ה' יכלו, פירוש הטועים בשוגג בהוראת הימר ומקראו גם פושעים כדאיתא ב"מ סוף פרק ב' על מקרא לישעיה הגד לעמי פשעם אלו תלמודי חכמים ששגגות נעשו להם כדויות כו', הכי נמי ההורג נפש בשגגת מהשטה הרי זה פושע וטומא יחד, והסור נפש בזדון הרי זה עוזב ה', על זה אמר דשבר של פושעים ותעטים יהדיו, וגם שבר עוזבי ה' יכלו, שאלו שמי הכמות אלו בישאל: ובגמורה אמר עוד נחמו נחמו עמי יאמר אלהיכם, דכרו על לב ירושלים וקרא אליה כי מלאה צבאה כי נראה עונה כי לקחה מיד ה' כפלים בכל טעותיה [שם מ']. והמקרא אומר פרשוני, מתחלה אמר דכרו על לב ואחר כך וקרא אליה, מחלה אמר כי מלאה צבאה והוא כי לקחה כפלים, וגם כי נראה עונה אינו מוזן וכי העון עולמו מתרם ח"ו, הלא האדם הוא שמתרם ולא העון, אלא שבביל שיש ממריני ירושלים שהם יראת את ה' ומנפסים לשבוב בכל יום, לכת כו און כריץ לקדוה אלא לדבר על לבכם, ויש ממריני ירושלים שמתחוק מתלה כדלונס, לכת כו אמר וקרא אליה, לכת כדראשונה אמר כי מלאה צבאה, עושה קבלה בשלמות מעשה כי מס"ע כמש"כ לגיל י"ו א' יע"ש, ולכת השניה אמר כי לקחה מיד ה' כפלים וגו', גם על המשעם גם על הצנן